

FORSVARSMINISTERIET

19. maj 2016

NOTAT 24: FORSKELLEN MELLE F-35 VEDLIGEHOLDELSE OG UDVIKLING

Spørgsmål

Dette notat besvarer følgende spørgsmål:

"Hvis vi køber et fly, der endnu ikke er færdigudviklet, og Danmark samtidig skal være med i udviklingen, hvordan vil regeringen så sikre sig, at der ikke opstår tvivl om, hvornår der er tale om almindelig service og vedligehold, samt hvornår der er tale om opdatering og udviklingsomkostninger? Herunder redegøre for, hvordan regeringen vil sikre sig, at der ikke opstår tvivl om hvorvidt, det er producenten eller danskerne, der hænger på regningen."

Grundlag

Notatet beror på oplysninger, som er indhentet ved Forsvarsministeriets "Request for Binding Information" (RBI 2014) fra kampflyleverandørerne samt yderligere oplysninger indhentet i forbindelse med evalueringen af F-35.

Sagsfremstilling

F-35 er fortsat i udviklingsfasen, som forventes afsluttet i 2018. Herefter overgår F-35 programmet til en fase, hvor partnere i fællesskab løbende opdaterer og videreudvikler flyet.

Danmark har siden 1997 deltaget i F-35 programmet. I 2002 blev udviklingsfasen (også kaldet "System Development and Demonstration" eller SDD) påbegyndt. Når fasen forventeligt afsluttes i 2018, og altså før den eventuelle levering af fly til Danmark, vil flyet være i en såkaldt Block 3F konfiguration.

I 2018 overgår F-35 programmet til et fælles videreudviklingsprogram (også kaldet "Follow-on Development Program"), som vil løbe over flyets resterende levetid. Den første konfiguration i videreudviklingsfasen vil være en såkaldt Block 4 opdatering. Det er denne konfiguration, som danske F-35 fly vil blive leveret i.

Der er i evalueringen af F-35 afsat 6,5 mia. kr. til de løbende opdateringer gennem flyets levetid. Disse omkostninger indgår i de samlede levetidsomkostninger. Opdateringer af flyet er en forudsætning for, at kapaciteten kan holdes operativ relevant, fremtidssikret og luftdygtigt. Opdateringer drives af operative behov (evt. nye opgaver) og den teknologiske udvikling, hvor komponenter erstattes for at opnå bedre drift af flyet. Opdateringer af denne karakter betragtes ikke som en del af den initiale udvikling af F-35, hvorfor omkostninger til opdateringer fremadrettet vil være en del af F-35 drifts- og vedligeholdelsesomkostninger.